

IRODALOM

FOLYÓIRATCIKKEK

MAZZUCATO, V. – SCHANS, D.: Transnational Families and the Well-Being of Children: Conceptual and Methodological Challenges. (Transznacionális családok és a gyermekek jóléte: fogalmi és módszertani kihívások.) *Journal of Marriage and Family* 73 (August 2011), 704–712.

Jóllehet, nemzetközi szinten mind a migrációs, mind a családkutatásoknak nagy hagyománya van, az ún. transznacionális családok vizsgálata mindeddig háttérbe szorult.

A családokat elméleti és módszertani megközelítésben máig főképp nukleáris családként kezelik, amelynek tagjai egy fedél alatt, s mindenekelőtt egy ország területén élnek. Ez a felfogás azonban gyakorlatilag kizárja a családtagok országhatárokon keresztül mozgását, illetve amennyiben figyelembe is veszi azt, inkább időszakos megoldásnak tekinti, amelynek célja a helyzet mihamarabbi stabilizálása a család újraegyesítése révén. Mindemelllett a migrációs szakirodalom ma nagyrészt a migráció által megszerezhető javakra fókuszál, és gyakran figyelmen kívül hagyja a vándorlás családtagokra gyakorolt hatásának vizsgálatát. A szerzők ezért hangsúlyozzák, hogy bár a transznacionális családok elterjedése a világban jelentősen megnőtt az elmúlt évtized folyamán, kutatási eredmények hiányában nem ismerjük annak pontos mértékét, s csupán nemzetközi szervezetek (pl. az UNICEF) jelentéseire hagyatkozva tudjuk, hogy egyes migráns országok esetében a gyermekek megközelítőleg 25%-a él legalább egyik szülője külföldi tartózkodása miatt transznacionális családban.

A szerzők hangsúlyozzák, hogy az elmúlt évtizedben a szakirodalom csak ritkán foglalkozott e családok helyzetével, és a kutatások fókuszja néhány jól elhatárolható csoportba sorolható. Elsőként megemlítenéd a *transznacionális élettér gyermekekre való hatásának* tanulmányozása: például, hogy a gyermekek előnyére válik-e a szülő vándorlása. Az eredmény azonban nagyban függ attól, hogy milyen előnyöket vizsgálunk: hiszen bár a gyermek számára előnyt jelenthet a szülő nagyobb gazdasági aktivitása, pszichológiailag kárát láthatja az apa/anya hiányának. Megemlítenéd továbbá a *nemi szerepek* gazdasági és pszichológiai következményekre való hatása. A szerzők Abrego 2009-ben közzétett vizsgálataira hivatkoznak, amelyek azt mutatják, hogy azok a családok, ahol az anya távozik külföldre, jobb anyagi körülmények között élnek (köszönhetően az anyák hatalmas áldozatának, mert keresetük jelentős részét hazaküldik), azonban a törődés hagyományos, társadalmi nemekhez való kötődéséből adódóan a gyermekek több érzelmi problémát tapasztalnak. A *gondozó szerepe* a származási országban szintén egy ritkán kutatott terület. Eddigi kutatásokból ismeretes, hogy azok a gyermekek, akiknek mindkét szülője külföldre távozik, nagyobb eséllyel küzdenek viselkedési zavarokkal s mutatnak gyengébb tanulmányi eredményt. Tehát a gyermekük számára jobb körülményeket külföldi munkavállalás révén megteremteni szándékozó szülők gyakran akár olyan *transznacionális létből fakadó nem várt következményekkel* is szembesülnek, mint az otthon maradt gyermek iskolakerülése és bandákba tömörülése.

A transznacionális családok vizsgálata a kutatók számára nemcsak a fellelhető szakirodalom hiánya miatt jelent kihívást, hanem a konvencionális *kutatásmódszertan* e környezetben való bonyolult alkalmazása miatt is. A jelenség alapos feltárásával szem-

ben áll ugyanis a 21. század elejére még mindig jellemző *módszertani nacionalizmus*, vagyis a kutatás tárgyának egy országban való elhelyezkedése (ezzel kapcsolatban a tanulmány Wimmer és Glick Schiller 2002-ben publikált munkájára hivatkozik). Mivel természetéből adóan a transznacionális családok vizsgálata legalább két országban való vizsgálatot feltételez, a jelenlegi, egy országban kivitelezett kutatások nagy része nem képes teljes képet adni e jelenségről. Ehhez hozzájárul az a tény is, hogy a kutatások egy részében a gyermekek véleménye háttérbe kerül, így az ő tapasztalataikról csak a családtagjaik, gondozóik válaszaiból tudunk következtetést levonni. Eszerint a családok egy része kívül esik a vizsgálat fókuszán, s a kutatók a gyermekekre ható tényezőknek csupán a töredékét tudják feltárni.

Fontos kiemelni továbbá, hogy az eddigi kutatások nagy része elhanyagolja a kultúra családokra, családok definiálására vonatkozó hatását, s ezáltal a fejlett világ nukleáris családmodelljét tekintik a világ többi részén is kívánatos családmodellnek. Gyakran azt sem veszik figyelembe, hogy nem minden határok által elválasztott család elsődleges célja a család egyesítése, hiszen a családi integráció hiánya a társadalmi mobilitás tudatos stratégiája is lehet. Mindemellett az országok közötti komparatív vizsgálatokból is hiány van, s míg a Mexikóból az Egyesült Államok felé irányuló vándorlás viszonylag jól feltérképezett, a világ több régiójából kiinduló migráció, s azon belül a transznacionális lét különböző kultúrkörből származó gyermekek jólétére gyakorolt hatása máig ismeretlen terület.

A szerzők ezért azt tanácsolják, hogy a transznacionális migráció megismerése érdekében a módszertani nacionalizmus helyett a migráció szereplőit kell követni, azaz *a különböző családtagokat tartózkodási helyükön* szükséges vizsgálni. Továbbá, bár triviálisan hangozhat, az *apák szerepét* nagyon fontos feltérképezni, mert az eddigi kutatások őket gyakran mellékszereplőként kezelték. Ezt megerősítendő a szerzők idézik Nobles 2011-ben közzétett munkáját, amely hangsúlyozza, hogy a migráció hatására távol lévő apák gyermekeikkel való interakciója gyakoribb, mint a válás miatt külön háztartásban élő apáké és gyermekeiké. Továbbá a migráns apák gyermekeikkel való interakciójának pozitív szerepe van a gyermekek iskolai előmenetelére.

A *további családtagok szerepe* sem elhanyagolható, hiszen a transznacionális családok egy jelentős részében, ha mindkét szülő külföldön tartózkodik, a gondozó szerepét a kiterjedt család, pl. a nagyszülő vagy a szülők testvérei veszik át. Nem ritka az sem, hogy a gyermekek gondozását nem családtagok vállalják magukra.

Máig ismeretlenek a *transznacionális migráció különböző típusai* is. Ugyan ismeretes, hogy a gyermekek gondozása különböző formákat ölthet (anya vagy apa a gondozó, egyéb családtag, illetve nem családtag a gondozó, esetlegesen a gyermek magára marad), feltáratlan terület azonban, hogy a különböző formációk milyen hatással vannak az egyes szereplőkre; a megváltozott kulturális kontextus hogyan változtatja meg a család definícióját; a folyamatosan szigorodó törvények és rendeletek miképp alakítják a migráns szülők munkavállalási terveit stb.

A szerzők álláspontja szerint longitudinális kutatások szükségesek annak megismerésére, hogy milyen tényezők játszanak szerepet a családtagok különélésében és újraegyesítésében.

RODIN, J.: Fertility Intentions and Risk Management: Exploring the Fertility Decline in Eastern Europe During Transition. (Gyermekvállalási szándékok és kockázatmanagement: a kelet-európai termékenység csökkenése az átalakulás folyamán.) *AMBIO*, 2011. Vol. 40. 221–230.

A téma szempontjából némileg szokatlan helyen, az elemzés szempontjából azonban már korántsem meglepő módon egy svéd akadémiai folyóirat, az *AMBIO*, a *Journal of Human Environment* globális kockázatok kezelésével foglalkozó különszámában jelent meg Rodin cikke a kelet-európai termékenységcsökkenés kutatásáról, a lehetséges magyarázatokról. Rodin elégedetlen a kelet-közép-európai országok termékenységcsökkenésére adott gazdasági és diffúziós magyarázatokkal, és azt javasolja, hogy a kockázat-kezelés (risk management) elmélete felől közelítsünk a jelenség megértéséhez. A különben igen rövid cikkben vázolja az eddig felkínált magyarázatok gyengeségeit, az általa előnybe részesített közelítés alapvető jellemzőit, és egyben azt is jelzi, hogy a területen újabb, további kutatásokra van szükség.

Az 1990-es évek elején bekövetkező termékenységcsökkenés *mértékét és sebességét*, továbbá a folyamatok *egyöntetűségét* tartja sajátosnak, és ezzel közvetve meg is kérdőjelezi azokat a megközelítéseket, amelyeket a nyugat-európai termékenységcsökkenés magyarázatára alakítottak ki. E magyarázatokat két csoportba sorolja. A *közgazdasági narratívát*, amely szerint a termékenységcsökkenés a gazdasági átmenet (gazdasági visszaesés) következtében jön létre, nézete szerint az kérdőjelezi meg, hogy a gazdasági növekedés beindulását követően sem indul el a termékenység szintjének emelkedése, illetve hogy nagyon eltérő gazdasági utat bejáró országokban nagyon hasonló, szinte azonos mértékű volt a termékenységcsökkenés. A diffúziós magyarázatot és a második demográfiai átmenetet is ezek közé sorolja. E magyarázatokat pedig azért tartja gyengének, mert a poszt-modern értékek elterjedtsége a közép-kelet-európai régiókban igencsak eltérő, ami nem felel meg a változások egyöntetűségének. Idézi a SDT egyik atyjának, van de Kaa-nak a kijelentését is, miszerint a poszt-modern értékek és a termékenységi viselkedés kapcsolata nem világos.

Rodin új, a korábbi érveléseket is integrálni tudó közelítést, a kockázat-kezelés elméletét, melyet a Philipov által kialakított anomia-magyarázat rokonának tart, alkalmasnak látja a rendszerváltozás után kialakult termékenységi helyzet magyarázatára. E szerint egy adott társadalom a kockázatok érzékelésének, értékelésének és kezelésének meghatározott intézményes módjai, mentális eljárásai alakulnak ki. Ezek az eljárások függenek a problémahelyzetek komplexitásától, az ok-okozati kapcsolatok mikéntjétől, a folyamatok egyértelműségétől. Feltételezése szerint a társadalmi átmenet, az intézményi átalakulások és az új értékek terjedése egy csapásra változtatta meg a hétköznapi ember cselekvésének tereit, növelte a problémahelyzetek komplexitását, változtatta meg a jelenségek oksági viszonyait, kérdőjelezte meg a folyamatok értelmezhetőségét, vonta kétségbe és „helyezte hatályon kívül” a probléma érzékelésének, értékelésének és kezelésének jól begyakorolt módozatait. Rodin a gyermekvállalást az egyéni élet teljességét és lehetőségeit erőteljesen befolyásoló döntésnek tartja. A rendszerváltozás viszont alapjaiban változtatta meg a gyermekvállalási döntések komplexitását, a következményeit és vonta kétségbe a gyermekvállalási döntésekben a korábbiakban alkalmazott értékelési és döntési mechanizmusokat. Ha pedig a kockázatelemzés és kezelés kiszámíthatósága eltűnik, az emberek megkísérik elkerülni a döntést, a kockázatkezelést, és így a gyermekvállalási döntéseket későbbre halasztják, vagy esetleg végleg lemondanak

arról. (Megjegyezzük, hogy magyarázata erősen kapcsolódik a már említett, ám a nyugati értekezésekben ritkábban említett „anómia-hipotézishez”.)

Rodin természetesen adós marad azzal, hogy részleteiben bemutassa, milyen eljárások (kockázat-kezelés) jellemezték a rendszerváltozást megelőzően a gyermekvállalási magatartást, annak milyen intézményes és mentális elemei kérdőjeleződtek meg, a gyermekvállalási döntések komplexitása hogyan alakult át, azaz mi jellemezte az átmenet előtti, illetve az átmenet során jellemző gyermekvállalási gyakorlatot. Az általa felhozott jellegzetességek főképpen az állami/kormányzati politika megváltozására utalnak. Megemlíti azt a köztudott összefüggést, hogy míg a rendszerváltozást megelőzően minden volt szocialista országot aktív népesedési-politika jellemezte, addig a rendszerváltozást követően a kormányzatok e területekről többnyire visszavonultak. Lényeges azonban a politikatudomány számára közismert, a népesedési viszonyok elemzése során negligált összefüggés, hogy a társadalom intézményei egyrészt teljes bizalomvesztést szenvednek el, másrészt viszont a lakosság mégis a politikától/kormányzattól várja a problémáinak megoldását (paternalizmus).

Rodin a közgazdasági magyarázat kritikájaként felveti, hogy a gazdasági növekedést követően, esetleg némi késleltetés után miért nem indul el a termékenység növekedése. E kritika analógiájaként Rodin magyarázatát értékelve mi is felvethetjük: hogy közelítése nem ad választ arra a kérdésre, hogy a rendszerváltozást követő két évtized alatt miért nem alakultak ki a kockázatok értelmezésének, értékelésének és kezelésének új eljárásai, amelyek az átmenet során jellemző termékenységi viszonyoktól eltérő termékenységi minták létrejöttét eredményezték volna.

Noha Rodin számtalan kérdést hagy megválaszolatlanul, írását a termékenység közép-kelet-európai átmenetét kutatóknak mégsem szabad figyelmen kívül hagyni, hiszen nemcsak jól mutat rá az uralkodó magyarázatok gyengéire, de jól exponálja azt a problémát, hogy választ kell adnunk arra: a sok-sok országgülönbség ellenére miért volt annyira egységes az 1990 utáni közép-kelet-európai termékenység-visszaesés.

Spéder Zsolt

TOOTHMAN, E. L. – BARRETT, A. E.: Mapping midlife: An examination of social factors shaping conceptions of the timing of middle age. (A középkorúság feltérképezése: A középkor időzítésére ható társadalmi tényezők elemzése.) *Advances in Life Course Research*, 2011. Vol. 16, 99–111.

Az életút egyes szakainak szubjektív megítélésével foglalkozó kisszámú kutatás legfőbbje a felnőtté válásra vagy az öregedésre irányítja a figyelmét. A legkevésbé intézményesült, a szerep-átmenetekkel legnehezebben megragadható középső életszakaszra, a középkorúságra vonatkozó elemzéseket csak elvétve találunk. Ezért különösen érdekes ez a tanulmány.

A tanulmány azt vizsgálja, hogy három tényezőcsoport – a társadalmi egyenlőtlenségek rendszerében elfoglalt pozíció, az egészség és a családi szerepek – milyen módon befolyásolják a középkor mint életszakasz kezdetének és végének időzítéséről kialakult elképzeléseket. Az elemzéshez a „*National Survey of Midlife Development in the United States*” országos panelkutatás két hullámának adatait használják. A kutatás rákérdezett, hogy a válaszadók szerint a nők és a férfiak hány éves korban válnak középkorúvá és

hány évesek, amikor már nem tekinthetők középkorúak. A nők esetében a középkorúság átlagosan nagyjából a 44 és 59, a férfiak körében pedig a 45 és 61 éves kor közötti időszak.

Az elemzés elméleti kiindulópontját Nydegger (1986) azon megállapítása adja, hogy az életút egészének folyamatáról létező „mentális térképek” a társadalomban nem egységesek, hanem a széles körben elfogadott általános elképzeléseken kívül léteznek ún. specializált, személyes és másoktól függő „menetrendek” is, és ezek felelősek az egyéni vélemények varianciájáért. A specializált menetrendek szerint az életút egészéről alkotott kép a különböző társadalmi rétegek esetében részben eltér. A személyes menetrendek az egyéni tapasztalatokat is figyelembe veszik, amelyek következtében az egyén életútjáról alkotott képe eltérhet a társadalom egészére vagy részcsoportjaira jellemző felfogástól. A másoktól függő menetrendeket pedig más személyek, elsősorban a családtagok életútja formálja.

Az egyszerű lineáris regressziós modellek tanulsága szerint valóban vannak olyan tényezők, amelyek módosítják a középkor, mint életszakasz kezdetének és végének életkorát. Ezek köre azonban meglehetősen szűk és a modellekbe bevont független változók által megmagyarázott variancia csupán 11–14%, ezért a társadalmi csoportonként és a személyes tapasztalatok szerint eltérő középkorúság-konceptciók helyett érdekes inkább a társadalmi helyzet és az egyéni életút jellemzőinek függvényében kis mértékben módosuló elképzelésekről beszélni.

Az eredmények szerint azok érzékelik úgy, hogy a középkorúság korábban kezdődik, akik életkoruk szerint fiatalabbak, akik az életkoruknál idősebbnek érzik magukat, férfiak, nem fehérek, akik alacsony iskolai végzettséggel vagy jövedelemmel rendelkeznek, rosszabb az egészségi állapotuk, az átlagnál korábban váltak szülővé, elváltak vagy már nem élnek a szüleik. Vagyis a társadalmi egyenlőtlenségek rendszerében előnytelenebb pozíciót elfoglaló, rosszabb egészségi állapotú és bizonyos családi eseményeket viszonylag korán megtapasztaló egyének az életutat „tömörebbnek”, „sűrűbbnek” érzékelik, amelyben az egyes szakaszok gyorsabban váltják egymást, mint az előnyösebb pozícióban levők megítélése szerint. Ennek nemcsak az az oka, hogy társadalmi helyzetükből adódóan maguk is hamarabb élnek meg bizonyos eseményeket, átmeneteket és életszakaszokat, ami erősen formálja az életútjáról kialakult elképzeléseiket, hanem úgy is érzik, kisebb befolyásuk van az életük alakulása felett. A rosszabb egészségi állapotúak gyakrabban gondolkodnak a múlandóságon, mint egészséges társaik. Ez a stresszt okozó, váratlan életeseményeket, mint például egy halálesetet átélőkre szintén igaz. Ez utóbbiak a kontrollvesztés érzése miatt is hajlamosak előbbre hozni a középkorúság életszakaszát.

A középkorúság életkori határainak megítélése a legerősebben a válaszadó nemétől és életkorától függ, ezért ezek értelmezésére külön kitérünk. A nők későbbre teszik ezt az életszakaszt, különösen, amikor a nőkről mondanak véleményt. Az idősebb emberek, illetve akik a korukhoz képest fiatalnak érzik magukat, kitolják a középkorúság határait. Az életkori hatás a két nem esetében eltér: a nők, ahogy idősödnek, gyorsabban tolják ki a középkor kezdetét és végét, mint a férfiak. Az idősebb személyek és a nők a középkorúság életkori határainak későbbre tolásával megpróbálják saját magukat fiatalabbnak feltüntetni, ezáltal ellensúlyozva a társadalmi megbecsültségük csökkenését, amely az idősödő nőket jobban sújtja, mint a férfiakat.

DEMOGRÁFIAI FOLYÓIRATSZEMLE

EUROPEAN JOURNAL OF POPULATION

az Európai Népesedési Társaság folyóirata

2011. No. 3.

- KALMIJN, M.: The Influence of Men's Income and Employment on Marriage and Cohabitation: Testing Oppenheimer's Theory in Europe.
- HOEM, J. M. – MUREȘAN, C.: The Total Marital Fertility Rate and Its Extensions.
- VAN HAM, M. – TAMMARU, T.: Ethnic Minority-Majority Unions in Estonia.
- KOLK, M.: Deliberate Birth Spacing in Nineteenth Century Northern Sweden.
- STAETSKY, L.: Mortality of British Jews at the Turn of the 20th Century in a Comparative Perspective.

JOURNAL OF MARRIAGE AND FAMILY

az USA Családi Kapcsolatok Nemzeti Tanácsának folyóirata

2011. No. 4.

- JEONG JIN YU: Reciprocal Associations Between Connectedness and Autonomy Among Korean Adolescents: Compatible or Antithetical?
- MAZZUCATO, V. – SCHANS, D.: Transnational Families and the Well-Being of Children: Conceptual and Methodological Challenges.
- DONATO, K. M. – DUNCAN, E. M.: Migration, Social Networks, and Child Health in Mexican Families.
- NOBLES, J.: Parenting From Abroad: Migration, Nonresident Father Involvement, and Children's Education in Mexico.
- BLEDSON, C. H. – SOW, P.: Back to Africa: Second Chances for the Children of West African Immigrants.
- GRAHAM, E. – JORDAN, L. P.: Migrant Parents and the Psychological Well-Being of Left-Behind Children in Southeast Asia.
- BERNARDI, L.: Mixed-Methods Social Networks Study Design for Research on Transnational Families.
- HORWITZ, B. N. – NEIDERHISER, J. M.: Gene-Environment Interplay, Family Relationships, and Child Adjustment.
- CALKINS, S. D.: Biopsychosocial Models and the Study of Family Processes and Child Adjustment.
- DEATER-DECKARD, K.: Families and Genomes: The Next Generation.
- HORWITZ, B. N. – NEIDERHISER, J. M.: Understanding Family Process and Child Adjustment through Behavioral Genetic Research: A Reply.
- GEIST, C. – COHEN, P. N.: Headed Toward Equality? Housework Change in Comparative Perspective
- SCHNEIDER, D.: Market Earnings and Household Work: New Tests of Gender Performance Theory.

- HARKNETT, K. S. – HARTNETT, C. S.: Who Lacks Support and Why? An Examination of Mothers' Personal Safety Nets.
- CHEN, J. – TAKEUCHI, D. T.: Intermarriage, Ethnic Identity, and Perceived Social Standing among Asian Women in the United States.

POPULATION AND DEVELOPMENT REVIEW

az Amerikai Népesedési Tanács folyóirata

2011. No. 2.

- CHARBIT, Y. – PETIT, V.: Toward a Comprehensive Demography: Rethinking the Research Agenda on Change and Response.
- WOLF, D. A. – LEE, R. D. – MILLER, T. – DONEHOWER, G. – GENEST, A.: Fiscal Externalities of Becoming a Parent.
- SOBOTKA, T. – SKIRBEKK, V. – PHILIPPOV, D.: Economic Recession and Fertility in the Developed World.
- BAKER, D. P. – LEON, J. – SMITH GREENAWAY, E. G. – COLLINS, J. – MOVIT, M.: The Education Effect on Population Health: A Reassessment.
- GREGSON, S. – MUSHATI, P. – GRUSIN, H. – NHAMO, M. – SCHUMACHER, C. – SKOVDAL, M. – NYAMUKAPA, C. – CAMPBELL, C.: Social Capital and Women's Reduced Vulnerability to HIV Infection in Rural Zimbabwe.
- DALLA-ZUANNA, G.: Tacit Consent: The Church and Birth Control in Northern Italy.
- WILSON, C.: Understanding Global Demographic Convergence since 1950.

2011. No. 3.

- SHKOLNIKOV, V. M. – JDANOV, D. A. – ANDREEV, E. M. – VAUPEL, J. W.: Steep Increase in Best-Practice Cohort Life Expectancy.
- MEHTA, N. K. – CHANG, V. W.: Secular Declines in the Association between Obesity and Mortality in the United States.
- GOLDSTEIN, J. R. – KREYENFELD, M.: Has East Germany Overtaken West Germany? Recent Trends in Order-Specific Fertility.
- MADHAVAN, S. – LANDAU, L. B.: Bridges to Nowhere: Hosts, Migrants, and the Chimera of Social Capital in Three African Cities.
- EDWARDS, R. D.: Changes in World Inequality in Length of Life: 1970–2000.
- CHAMIE, J. – MIRKIN, B.: Same-Sex Marriage: A New Social Phenomenon.
- YI ZENG: Effects of Demographic and Retirement-Age Policies on Future Pension Deficits, with an Application to China.
- SCHERBOV, S. – LUTZ, W. – SANDERSON, W. C.: The Uncertain Timing of Reaching 8 Billion, Peak World Population, and Other Demographic Milestones.

POPULATION RESEARCH AND POLICY REVIEW

a KLUWER Akadémiai Kiadó és a Déli Demográfiai Egyesület folyóirata
2011. No. 4.

- CONSTANT, A. F. – ZIMMERMANN, K. F.: Circular and Repeat Migration: Counts of Exits and Years Away from the Host Country.
 BAIJU DINESH SHAH – LAXMI KANT DWIVEDI: Causes of Neonatal Deaths among Tribal Women in Gujarat, India.
 KRITZ, M. M. – GURAK, D. T. – MIN-AH LEE: Will They Stay? Foreign-Born Out-Migration from New U.S. Destinations.
 ACOSTA, P.: Female Migration and Child Occupation in Rural El Salvador.
 FRISANCHO ROBLES, V. – OROPESA, R. S.: International Migration and the Education of Children: Evidence from Lima, Peru.
 QUANBAO JIANG – SHUZHUO LI – FELDMAN, M. W.: Demographic Consequences of Gender Discrimination in China: Simulation Analysis of Policy Options
 WILSON, F. D. – REBHUN, U. – RIVAS, S.: Population Change and Changing Educational Attainment of Ethnic Groups in the United States, 1980–2000.

POPULATION STUDIES

a Londoni Közgazdasági Főiskola Népeségvizsgáló Bizottságának folyóirata
2011. No. 2.

- LUY, M. – DI GIULIO, P. – CASSELLI, G.: Differences in life Expectancy by Education and Occupation in Italy, 1980–94: Indirect Estimates from Maternal and Paternal Orphanhood.
 THORNTON, P. – OLSON, S.: Mortality in Late Nineteenth-Century Montreal: Geographic Pathways of Contagion.
 OHLSSON-WIJK, S.: Sweden's Marriage Revival: An Analysis of the New-Millennium Switch from Long-Term Decline to Increasing Popularity.
 READ, S. – GRUNDY, E. – WOLF, D. A.: Fertility History, Health, and Health Changes in Later Life: A Panel Study of British Women and Men Born 1923–49.
 RANDALL, S. – COAST, E. – LEONE, T.: Cultural Constructions of the Concept of Household in Sample Surveys.
 STAETSKY, L.: The Role of Smoking in the Explanation of the Israeli Jewish Pattern of Sex Differentials in Mortality,

POPULATION TRENDS

az Egyesült Királyság Nemzeti Statisztikai Hivatalának folyóirata
2011. No. 143.

- WATSON, G.: 2011 Census Overview.
 WROTH-SMITH, J. – ABBOTT, O. – COMPTON, G. – BENTON, P.: Quality Assuring the 2011 Census Population Estimates.
 TOWNSEND, N.: 2011 Census Field Design: Getting the Numbers Right.
 SMALLWOOD, S.: Population Bases and the 2011 Census.

2011. No. 144.

- WHITWORTH, S. – LOUKAS, K. – MCGREGOR, I.: Short-term International Migration Trends in England and Wales from 2004 to 2009.
- ROBARDS, J. – BERRINGTON, A. – HINDE, A.: Estimating Fertility Rates Using the ONS Longitudinal Study – What Difference Does the Inclusion of Non-Continually Resident Members Make?
- SHUTTLEWORTH, I.: Who Reports Address Changes Through the Healthcare System? The Characteristics of Laggards and Non-Reporters Using the Northern Ireland Longitudinal Study.